

Sotsiopaatia: lingvistiline dekonstruktsioon, ravi hüpoteesid, keskkondlik faktor

Taavi Novek

Semiootika ja kultuuriteooria, BA

Sissejuhatus -- teooria

Vaatluse alla on võetud sotsiopaadid, nende ohvrid, nende mõttelaadi dekonstruktsioon ning ravi. Metodoloogia on semiootikapõhine. Väited/seisukohad on järgmised: ravi on võimalik, sotsiopaadid on kahjulikud nii teistele inimestele kui ümbritsevale looduskeskkonnale, neil on neuroloogilisi puudujäike, mida järgnevalt tuleks näidata, kuna nende aju ei tööta täisväärtuslikult. Minu lahterduseks on sotsiopaatia üldiselt (olles vastuolus RHK-10-le), kus psühhopaat võrdub sotsiopaadiga ning ASPD (antisotsiaalse isiksusehäirega inimene) on eraldi võetav. Lisaks on sotsiopaat ASPD, kuid mitte vastupidi.

Väited on seega järgmised: terapeutiline hüpotees ehk neuroloogiline lähenemine, kuid samas ka kultuuriline ja psühholoogiline, parimalt süntees eri valdkondade koostoimel; teiseks nendepoolne oht loodusele, kolmandaks läbi lingvistilise analüüsi ja tähenduste vabadus anda psühholoogiale tegutsemisruum, millest samuti on võimalik aretada terapeutilised rakendused, kuid esmalt käsitletakse selles alapunktis äratundmisvõimekkust tava-suhtlustasandil.

Teadvustatus ja äratundmine on olulised 'abivalmis ohvrite' puhul, kes mõjusfäärist väljumiseks peavad olema teadlikud, saama teadvustatud, et nendega manipuleeritakse, kasutatakse ära, mängitakse, ning sellega seoses ka nende endi eraldiseisev vaatlus kui eripsühholoogiline seisund.

Kokkuvõttes pärssivad nad mentaalset kasvu ja kultuurilist arengut manipulatsioonivõtete, valederägistiku ja kultuuriklompidega (kus vale ja tõde on justkui kokku sulatatud).

Käesoleval tööl on väga sarnane järeldus Martha Stouti ütlusele, et see ei ole justkui tema kirjutatud, vaid on raamatusse kokku voolanud kõiki panustatud arvestades, keda ei saa kokku loendada. Sama kehtib ka käesoleva käsitluse kohta: mina olen vaid koostaja, vahendaja, interpreet; see, kes paneb kirja. Kõik ideed ei pärine minult.

Probleemipüstitus. Hüpoteesid (ja teadusviited)

Üks ravi põhihüpoteesidest tugineb fMRI ajuuuringu erinevusel, kus leiti, et antisotsiaalse isiksusehäirega inimeste mõned ajuosad reageerivad tava katsealuste omadele väliste stiimulite osas erinevalt (Functional Imaging of Conditioned Aversive

Emotional Responses in Antisocial Personality

Disorder, Schneider 2000), näiteks amügdala ja orbitofrontaalse ajukoore töös. Sama leiti ka raamatus "The Clinical and Forensic Assessment of Psychopathy" esiteks fMRI testi läbi, siia lisandub veel ventromediaalne prefrontaalne korteks (viide:

<https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315764474.ch3>).

Väiteks on, et neid saab teraapiavormidega stimuleerides rohkem aktiveerida (lähtudes National Geographic'u saatest "Brain Games", kus inimestele anti samamoodi neile esmakordseid tegevusi), et viimaks taasmoodustuksid püsivad ganglionide põimingud ja ajutöö stabiliseeruks/normaliseeruks (areneks kontrollgrupiga samasugusele talitluslaadile).

Ravihüpoteesi postulaat

on järgmine: panna sotsiopaatilise isiksusehäirega inimene -- vastavalt RHK-10 järgi kuuluvad antud uurimuse liigitused düssotsiaalse häire alla -- sooritama enamjaolt tegusid, mida ta elu sees varem teinud ei ole. Lähenedamine peaks olema individuaalne ja hõlmab neuroloogilist metodoloogiat, mis determineerib, millist tegevust või tegevusgruppe hõlmata. Teine osa metodoloogiast on psühholoogiline, kus võetakse arvesse kujunemisajalugu, püüdes mõista tekkepõhjuseid, samuti saab läbi vestluse hõlpsamini valida tegevusvaldkonda. Siinkohal on põhirõhk perekonnal ja sõpradel, psühholoog võib jääda sekundaarseks, sest ta ei tunne inimest ning vaatlusalused kalduvad lõputult valetama.

Ka ravi -- teraapia alustuses ei ole psühholoog esmane või üldsegi kaasatud, kuna psühholoogiliselt mõjuvad väljakutset pakkuvad tegevused ringkondlikult atraktiivsematena ja puudub kliiniline konnotatsioon. Erandiks võivad olla karistusalused, kuid siinkirjutajal puudub selles valdkonnas igasugune kogemus.

Hüpoteesi näide objektiivsest, psühholoogilisest, vaatekohast.

Kuivõrd sotsiopaadid kalduvad oma 'abivalmis ohvreid' (<http://www.sirp.ee/s1-artiklid/film/sotsiopaadid-ja-nende-abivalmis-ohvrid/>) käsitlema kui tööriistu, mis ka toodud artiklis ära on mainitud, olekski üheks ravimooduseks anda sotsiopaadile kätte sõna otseses mõttes tööriist, tööriistad, lähtuvalt tema käitumismaneerist 'abivalmis ohvrite' suhtes. Paralleel tööriista ja inimese kui objekti vahel on nii ilmne, sest selliselt nad inimestesse suhtuvad, seega peaks tekkima loogikavea korrastus; inimene peaks sooritama tööprotsessi või töid, mis valdavalt võiksid olla lihtsakoelised ja kordavad, näiteks haamri ja peitliga kivi tahumine, sae ja kirvega puutooriku kujundamine, metalltooriku kujundamine treipingi taga. Korduv ja järjepidev tegevus annab fooni püsivusele, vähendades samas impulsiivust. Kuid valitud tegevuse valik ei saa olla mehaaniline, vastasel juhul oleks inimene lukustatud kohusesse kui vanglasse ja hõivatud tegevusega, mis talle ei meeldi ehk lihtsamalt öeldes kohane ei ole. Kohane tegevuse valik ongi psühholoogi epistemoloogiline ülesanne. Terapeut näib siin tööõpetuse õpetajana.

Teine vaade, kuna nad 'abivalmis ohvreid' ja üldse teisi inimesi mängukannidena ja koduloomadena kohtlevad, siis teraapiliseks võtteks olekski koduloom, näiteks annab keegi enda oma hoiule; kuigi soovitatavalt jälgimise all, kuna nad kalduvad neid piinama ja on ka eeldus, et väikse lapse puhul looma piinamine arendab kasvades välja empaatia languse. Teiseks oleks siis täiskasvanute mänguasjad või keerulisemad, peaasi, et nad modelleerivad oleksid, ennetades inimekäsitluse järeldusi. Siinkohal on minu isiklikuks hüpoteesiks, et üks ilming lapse puhul on ka mänguasjade lõhkumine lapsena. Jälgitav keskkond oleks ideaalis simulatoorne, sest täiskasvanud inimene on äärmiselt delikaatne ja võib tunda pettust või survet haigla keskkonnas. Kuid paratamatul juhul ei ole see välistatud.

Tuleb lisada, et "Keskkondliku aspekti" peatüki all kirjeldatav mängulisuse primaarsus viitab otseselt ka ümberpööratult teraapiavormile, kus inimeste ja reaalsus- ning sotsiaalmaastikuga mängimise asemel peaksid nad mängima päris mängu, vastavalt mis neile sobib-- kellele pigem arvutimängud, mis juba sisaldavad ka eelnevalt mainitud modelleerimisfunktsiooni ja seda väga tõhusal kujul ning pärismaailma simulatsioone on tuhandeid (kellele ei meeldiks end ravida arvutimängudega?). Peegeldusi, samastusvõimalusi, sadistlikku verist tapmist, mille saab päris ehtsalt rakendada, näiteks "Skyrimis", kus aegluubis saab vastase pea otsast ära lüüa, või siis "Call of Duty" massiivne automaatidega tapmine. Sadistlik iha saaks siinjuures uue väljundi ja liberaliseeriks psühhoanalüütilise noodi. Inimeste mängukannidena käsitlemise vasteks tean pakkuda näiteks "GTA-d".

Tõhusaks vahendiks osutub ka taasavastatud VR (virtuaalne reaalsus)-- siin on võimalik tõhusamalt luua vajalikke tehiskeskkondi, mis võivad tajuprotsessidele osutada eristamatuteks ja näiteks programmeerija poolt loodud ahistatav, piinatav või füüsilist vägivalda taluv nõ objekt muutuks esiteks legitiimseks, teiseks saaks seda vajadusel lõputult taaskorrata ning taasluua, ehk siis laiendada tegevusmaastikku, kuid samas suunata psühhopaati vastavalt terapeudi nägemusele koostöös programmeerija(te)ga. Vaikimisigi on selge, et VR maastikku oleks siinkohal alati võimalik miniatuursel tasandil modulleerida ning jälgida psühhopaadi reaktsioone.

Kolmas tegevusele suunatus võiks olla kunsti vallast. Olgu selleks muusika, maalikunst või muu vorm. Kunst nõuab püsivust ja vähendab kärsitust, mis sotsiopaate painab. Lisaks võib see anda asenduse igavusele, mis on nende suurim vaenlane. Allpool on ka mainitud nende metafoorilise troobi puudumine. Kunst võib seda mõttevahemikku edukalt parandada. Siia alla võib liigitada ka kehalist vormi nõudvad tegevused: tantsimine, ekstreemsport, akrobaatika... Vorm siinkohal kui võte, figuur, kindel järjestus. See parandaks nende loogikavigu.

Kõik need meetodid hõlmavad otsuste langetamisi miniatuursematel tasanditel. Otsuste langetamisega aga tegelevad orbitofrontaalne koor, amügdala ja ventromediaalne prefrontaalne korteks. Kuna viimaste ülesandeks on lisaks emotsioonide käsitlus ja amügdala puhul küll eraldi vaid emotsioonide tasandil nende mäletamine, siis on eesmärgiks nende keskuste stimuleerimine. Kuna kaks neist keskustest tegelevad nii emotsioonide kui otsuste langetamisega, siis kogu teraapiavormistik ongi suunatud otsuste langetamisele mikronarratiivsetel tasanditel ja otsustamise taasülesehitamisele, mille läbi stimuleeritaks ka emotsionaalsete protsesside edastamist, vastuvõtmist, talletamist, töötlemist ehk siis tunnetamist.

Samamoodi tuleb võtta tähelepanu alla kunstnikepoolne representatsioon ja kultuur kui relv antikultuuri vastu üldiselt. Sest mida rohkem on kultuuri, seda vähem on ruumi

akultuursusele. Seda aktiivsem on kultuuridünaamika ja teadlikum kultuuriteadvus, kollektiivne teadvus. Kunstnikud tänapäeval saaksid ka olla võimelised moodustama suunavaid teoseid, kuhu lisanduvad kultuuritekstide kirjutajad, muusikud, poeedid.

Neuroloogiline vaatenurk

Terapeutilisest aspektist on märkimisväärne kasvuaeg inimeste observeerimine, kellele tendentside esinemise korral tuleks manustada erinevaid B vitamiine. Sellega seondult vaadeldakse müeliini moodustumist ja selle puudumist sotsiopaatide teatud närviärritustes. Aluseks siinkohal on seega müelinisatsioon alates imikueast (B-vitamiinide müeliini moodustav viide: https://researchonline.nd.edu.au/health_article/210/ , viide ema dieedi B12 vähesusele: <https://link.springer.com/article/10.1007/s002470050090>).

Siinkohal läheb vaatlus üle järgmise alapealkirja alla, olles interdistsiplinaarne, sest psühholoogiliselt on üks nähtumusi näiteks loomade piinamine (võib osutada suuremale tõenäosusele, et tulevikus ollakse inimestevahelises suhtluses vägivaldne. Kuid pean silmas ka olustikku, kus lapsed hulgakesti koos mõnda looma halvasti kohtlevad. Mõnele mõjub see möödumana ja ehk tagasivaatlikult ebanormaalsena, kuid mõnele võib jätta jälje, mis soodustab empaatia langust) (https://ddd.uab.cat/pub/tfg/2017/179824/TFG_mrocafontcuberta.pdf), teiseks juba mainitud füsioloogiline kõrvalekalle neuroloogilisest aspektist, kolmandaks tekkeline psühhiaatrilisest aspektist (<https://www.healthyplace.com/personality-disorders/sociopath/sociopath-causes-the-making-of-a-sociopath/>)

Semiootiline vaatenurk

Semiootiline vaatenurk kaasab kokku kõikvõimalikud teised valdkonnad, läbi mille on võimalik teadmiste süntees, olgu seda ravi, analüütilisest, kultuuriperspektiivilisest, lingvistilisest, neuroloogilisest, psühholoogilisest või psühhiaatrilisest seisukohast. Tänu sellele on probleemiasetust ja valdkonda laiemalt võimalik vaadelda äärmiselt mitmetahuliselt. Peamiselt on see toodud ära minu koduleheküljel www.taavinovek.com; kuid ka Facebooki avalikus grupis <https://www.facebook.com/groups/577425179112842/?ref=bookmarks> (Facebook: Netjerws). Tuleb mainida, et kasutusele on võetud erinevad semiootilised metodoloogiad ja mõisted.

Vaatluse all on loogikadefektid, troobilised nihked, semantiline äratundmine. Tähistaja ja tähistatava nihe ei ole loomulik, tähistatavad laamad asetsevad äratuntavalt kaugemal, näiteks sünekdoohi puhul, nad on aldid troope ise leiutama, näiteks metonüüme, iroonia puhul ei saa enamasti rääkida koomilisest püüdlusest, vaid seda kasutatakse nende puhul vale tõepähe esitamiseks, metafoore nad tegelikult aga ei haldagi, neid oskavad nad ainult kopeerida. Semantiliselt on tähistatavad niivõrd kaugel, et muutuvad lõpuks mõttetuteks; kaob ära loomulik süntaktiline rütm, ka tähenduste rohkus sümbolite puhul, neid asuvad asetsema konnotatsioonid ja lakooniline ühetasandiline infojada. Sellega rikuvad nad keele- ja kultuuriruumi. Ideaalne 'abivalmis ohver' kannab sarnaseid funktsioone. Tooksin siinkohal näiteks seriaali "Fargo" esimese hooaja. Ka tema, esmalt just tegutsejana, pannakse rikkuma kultuureegleid ja ühiskonnareegleid üldse. Kui sotsiopaat võib olla pigem sugestiivne ja

psühholoogiline rikkuja, siis 'abivalmis' ohver' hakkab rikkuma reegleid käitumisega. Koos 'abivalmis ohvritega' on isiksusehäirega inimeste protsent ühiskonnas märgatavalt suurem-- kuna ohvrid ei teadvusta enda rolli kandumist ja nende täieliku hõlmatus korral sotsiopaadi maailma kannavad nad etteantud käitumismustreid, mis väljuvad *mundane reasoni* (ilmlik arusaam) piiridest. Veel üks lisasfäär on kaudne mõjutatus, kus inimesed kasutavad sotsiopaadide ja 'abivalmis ohvrite' loodud üksikuid maneere, kuid häire neil ei tuvastu. Viimane iseenesest kuulub juba teise teemakäsitle all ja on kultuuriruumi solgitus laiemalt ehk siis see, et nad tegelikult pidevalt kultuuriruumide reegleid rikuvad ja sellega oma tegevusala laiendavad.

Ühetasandilise infojada ja sümbolite vähesus toob sisse filosoofilise jaotuse teoreetiline versus empiiriline. Sotsiopaadide teoreetiline pagas võib olla märkimisväärne, kuid empiirikas on nad ääretult nõrgad. Tegelik dialektiline kultuuriruumi käsitus hõlmaks ja hõlmab tasakaalus põimingut kahe vahel. Kuid sotsiopaadide puhul tekib rafineeritud eraldatus nende valdkondade vahel. Empiirikas ei ole nad tugevad puht kogemusliku pagasi puudumise tõttu. Neile ei meeldi füüsiline töö selle võimaliku üheülbalisuse tõttu ning teoreetilise pagasi ülendamise järgselt näevad nad endid kõrgemal asetsevatena ja ka ülemustena kõige empiirika suhtes. See võib kõneleda ajuosade tasakaalutusest, kus passiivsete osade tõttu reaktiveerub neil näiteks frontaalsagaras teistsugune kalkulaatiivne protsess otsuste vastuvõtmisel. Empiirikapõhiseid (kes valdavalt elatist füüsilise tööga teenivad) inimesi näevad nad alamliigina. Kellel just vastupidiselt neile on rohkem õpetada. Nende maailmavaatest on kadunud või pea kadunud (lähtuvalt PCL-R skaalast) iseenda tegutsemine, mis asendub empiiriliste kopeeringute, valede faktide esitamise, liigutuste imiteerimise ja laenatud tõlgendustega.

Küllalt sarnaselt teoreetilise ja empiirilise eristusele saab rääkida Gottlob Frege artikli põhisealt "Über Sinn und Bedeutung" (http://www.ub.edu/grc_logos/files/1263459298-Sense&Reference.pdf) kahe mõiste eristamise vajalikkusest. Eesti keeles tõlgitakse seda kas "Tähendusest ja osutusest" või "Sisust ja tähendusest". 'Sinn' on sotsiopaadidel laitmatu, kuid 'bedeutungi' puhul ei saa rääkida tegelikust tähendusest, osutatavast. See on manipulatiivsetel eesmärkidel tavainimese jaoks arbitraarselt asendatud, kuid subjektiivselt *umweltist* (omailmast) lähtudes sotsiopaadi teadlik manipulatsioonivõte. Ka kultuuriline referens väärastatakse samamoodi; ehk siis subjektiivse *umwelti* tundmine ei ole tingimata vajalik.

'Abivalmis ohvrite' pikaajaline töötlemine kirjelduse läbi www.taavinovek.com -is viib mälutõkenditeni, maailma muutmiseni, kus sotsiopaadi maailm asub selle üleseks. Tegevuste, isiksuseomaduste, pisifragmentide, kõnemaneeeride, kogu isiksuse kõikvõimalike aspektide marginaliseerimiseni, et asendada need mistahes sotsiopaadile vajaliku prioriteetsema teguriga. Kõne all on sotsioseemiootilised terminid internaliseerimine-eksternaliseerimine, kus n.ö. sotsiopaadi eduka soorituse tulemusel asuvad täiesti PCL-R skaalavälised häireta inimesed toimima kui enda isiksuse vastu, olles justkui tehiskud sotsiopaadid. Internaliseerimise-eksternaliseerimise idee on võetud Bergeri ja Luckmanni artiklist "The Social Construction of Reality": <http://perflensburg.se/Berger%20social-construction-of-reality.pdf>.

Hea näide sotsiopaadilisest ühiskondlikust ülesehitusest on "Walking Dead-i" kuues, seitsmes ja kaheksas hooaeg, kus suurimat grupeeringut, keda nimetatakse "Savior-iteks", juhivad maniakaalne sotsiopaad. Käesoleva põhjal saab kooslust liigitada kolmeks: sotsiopaad, 'abivalmis ohvrid', ja nende mõlemate ohvrid. Ohvrite ja ohvrite eristus on vajalik, näiteks selleks, et tuua välja, kuidas 'abivalmis ohvrid' võivad muunduda, nende empaatia väheneb

samuti pikapeale, kuna on kehtestatud uus ühiskondlik norm. Ajapikku saavad sadistlikud naudingud aktsepteeritavateks ja ellu viidavateks ajast, mil see muutub ühiskondlikuks tavaks. Grupi lagunedes ja sotsiopaati võites pöördub nende sadism, empaatia puudus, “Halastajate” (“The Savivors”) vastupidine tähendus, kontrolli haaramine läbi repressiooni, pidev karm näivalt veatu kord, täpselt kalkuleeritud strateegiline hüvede jaotus tagasi endiseks. Osaliselt saab hierarhiasse lisada veel ühe liigituse: hierarhias ettepoole on pürginud PCL-R testi kohaselt küll alla 25-se tulemusega, kuid sotsiopaatiliste ilmingutega inividid. Suurepärast näitab sari üksikinimese ja ka gruppide halastamatut töötlemist sotsiopaadi poolt. Põhjalik ja pikaajaline psühholoogilisstrateegiline protsess, et inimene nõ ‘murda’ endale alluma. Siinkohal on kohane kasutada ka väljendit ‘Social Predator’ (sotsiaalne kiskja).

Huvitav on siinkohal utoopiline ja vastuoluline maailmapilt, kus reeglite kohaselt võetakse regulaarselt saaduseid kaitsmise eest, kuid tegelikult on see varastamine ja kaitsmisfunktsioon töötab eelkõige nende endi eest. Nad pakuvad kaitset enda eest? Jah, siin ilmneb jällegi maskistamine, et kaitset pakutakse kõndivate surnute ja võimalike väliste sissetungijate eest. Hästi tuuakse ka välja, kuidas sotsiopaat on alati võimeline minema sammu kaugemale hirmu ja vägivalda suhtes.

Ajaloos tuleb ära mainida natsisaksamaa, kus tagataustal olid sotsiopaadid ja Hitler tegelikult marionetiks ehk perfektseks ‘abivalmis ohvriks’ osutus läbi dokumentaalide.

Samalaadet struktuuri ei saa välistada ka esile tõstetud suur korporatsioonide, ärimagnaatide, ettevõtete, poliitika, sõjanduse ja muude võimupositsioonide pakkuva institutsioonide osas. Just vastupidi: see on kindel. Ning olukorda tuleb radikaalselt muuta.

Arutelu all viitena toodud kodulehelt saab leida analüüsi/vaate agressiivsele sümbolindeksilisele märgile, mida kasutavad sotsiopaadid ja ‘abivalmis ohvrid’. Märk on iseenesest akultuurne, tal on piiritletud võime restruktureeruda/reorganiseeruda, kuid on piiritletud, kuna seda pärsvad mõningad harjumusmudelid ja sisseharjunud nt keelelised korduskasutused. Märk on agressiivne oma iseenesest sümboolse oleku tõttu, kuid indekseerib enda mitmeid tähendusi, võimalikke konnotatiivseid tähendusi, väljapoole, püüdes haarata välise tähelepanu ning konnotatiivsete kihistuste osakaalu püüdes saavutada sümboolsete kihtide samaväärsus on samuti aktiivne agressor. Indeks agressioon on esmane, mis kaootiliselt igas suunas püüab kõikvõimalikke infovälju aktiveerida, et siis akultuurne märgikogumik konnoteerida semiosfääri või narratiivi, kuhu see ei kuulu. Õnnestumise korral asub nõ sümbol, mis tegelikkuses siis osalt konnotatsioonidest ehk tähenduse juurde mitte kuuluvast koosneb, lahti mõtestama ning ilmneb, et need konnotatsioonid püüavad esmasteks pürgida. Tegelik denotaat on nõrk koopia, mingi üldine äratuntus, üldkõnepruuki kasutatav, käibelolev fraas, üldkultuuriliselt kõigile tuntud väljend mõnest filmist, niigi liiane kasutus või muu laiem sarnasus. Sarnasustunnuste kogumik ongi tema rünnaku fassaadiks. Esiteks on selline akultuurne element ohtlik ühise keeleruumi tõttu, kus ühine kommunikatsiooniala pea paratamatult kattub. Tegelik funktsioon aga on selgusetu ja tahan öelda, et mõttetu. See peamiselt semiootikutele mõeldud käsitlus võib huvi pakkuda ka teistele nägemaks sotsiopaadisfääri vaimsete lisaressursside nõutust, lausa olematute asjade olevaks tegemise püüdust, potentsiaalide (biheivioristlike, vaimsete, kõneliste) ekspluateerimist, raiskamist või ärakasutamist.

Siiski olles mõttetu, on seda indekseerimist võimalik analüüsida: see püüdleb sotsiopaatide (arvesse tuleb võtta kogu *Dark Triad* ja ka ASPD-ga inimesed) düsfunktsionaalse maailma omailmastamiseni, mis ise on ebatõhus, kuid kahjuks ei saa nad

ise sellest aru. Terve mõistus, mis siinkohal on võrdeline *mundane reasoniga*, on seevastu vägagi funktsionaalne. Kui sotsiopaatide ja teiste omailm on düsfunktsionaalne, siis 'abivalmis ohvrite' omailm on nende segu, ja seega osutuvad nad veel lisaks vahendajateks. Nende üks olemusi on düsfunktsionaalse sotsiopaadi omailma tõlkimine funktsionaalsesse *mundane reasoni* omailma, ehk teisisõnu kui sotsiopaat on internaliseerija, siis nemad on eksternaliseerijad, edu korral. Vahekommunikaatori funktsioon on äärmiselt ohtlik. Johari aknas on nende ('abivalmis ohvrite') tundmatu ala väga suur ja nad elavadki peamiselt alateadvuses, arvates ainult, et miski on vahepeal teaduvstatud, või siis vähene osa Johari aknast vahel loomulikult aktiveerub. Peamiselt elavad nad õigustuste najal. Õigustused enda teguviisidele, mis korvavad nende loogikavigaseid tegevusmustreid, mida nad varem korrektselt sooritasid, ehk vastavalt *mundane reasonile*. Õigustused võib luua sotsiopaadi poolt genereeritud sama või sarnane kirjeldatud märk (sümbol-indeks), mis ei vaja narratiivi, tõlgendeid, ega isegi informatsiooni, vaid asub adumina (kolmasus märgiteaduses) ise tootma infot, narratiive ja tõlgendeid, mis siis on need õigustused 'abivalmis ohvrite' peades. See tekitab ka vastuolulise alateadlik-teadlik olemise staadiumi konflikti. Tegelikult ollakse siiski alateadvuses, sest inimese 'mina' ei aktualiseeru enam; adumi süvitsiolek loob uue paradigma, mis korteksis tekitab valesid fakte ja inimene arvab, et see on tema teadvustatud fakt. Oletan siinkohal, et korteksi töö tervikuna on teistsugune. Kuid nt fMRI abil seda tuvastada oleks ääretult keeruline närviimpulsside pideva reaktivatsiooni ja kiiruse tõttu: siin ei saa rääkida eraldi ajuosadest, vaid holistilisest süsteemist. Võimalik, et see on jälgitav...

Sümbol-indeksiline märk 'abivalmis ohvritel' on aktiveeritav igas helisüsteemis, biheivioristlikus võttes, töövõttes, kommunikatsiooniahelas. Seda on võimalik kohandada mis iganes tegevusele, muundada vastavalt kontekstile, anda näiline legitiimne vorm. Kuid see jääb alati ebaratsionaalseks aktiivse indeksi ja õigustuslike tagamaade tõttu. Ebaratsionaalseks ning akultuurseks. (Irratsionaalsus on muidugi inimõistusesse integreeritud. Kuid ebaratsionaalsuse väljendus pürgib ilmliku arusaama väljale. Tõin siinkohal *erinevuse* näite Derrida terminit järgides).

Semiootilise analüüsi resultaat:

Üks märkimisväärne tähelepanek on see, et nende saussurelik keelekasutus (analoogne järjepidev kõne näiteks) kaldub peircelikku sümboolikasse — digitaalne sõnakesksus, mis nende puhul püüab tervet lauset allutada digitaalse hetkesümboolika alla – ja siit ilmnebki fenomeni eelnev müstika, kuidas on võimalik nii palju indekseerida ja konnoteerida ühe sümboli liitesse. Tuleb välja, et ei olegi, eelnev mudel ja ka kaks peatükki oli illusiooni kirjeldamine ja viis valedele teedele, kuid tänu sellele näitas viimaks kätte õige märgilise modulatsiooni. Nimelt on süntaktiline lause või lausejada püütud allutada ja serveerida seda ühe paradigmaatilise sümbolina. Tegelikult asuvad elemendid ainult süntagmaatilisel teljel:

- Sümbol on tegelikult lause, koosnedes mitmest sümbolist
- Arbitraarses järjekorras järgnevad indeksid, mis osutuvad lausungitepõhisteks sugereeringuteks/sugestioonideks
- Konnotatsioonid ei kuulu esmase sümboolse süntaksi juurde, püüdes leida kohta tähistatava süntaksis

Juhteteede hüpotees

Järgmiseks hüpoteesi aluseks on, et dopamiini olulisimaid funktsioone peale paljude muude, on ühendusteed frontaalsagara ja teiste ajuosade vahel ning esimeseks hüpoteesiks on: antisotsiaalse isiksusehäirega inimeste dopamiini ja serotoniini ülekanded on pärsitud, nende haiguspilt on sarnane depressioonile ja seega saab neid lisaks psühhoteraapiale ravida farmakoloogiliselt.

Haiguspildi teisekujulisus sotsiopaatidest seisneb selles, et nende empaatiline foon ei ole olematu, vaid vähesem ja hüvepõhine dopamiiniloomel on psühholoogiliselt pärsitud. Sotsiopaatia PCL-R määratlusklaal jäävad nad vahemikku 1-24 ning seetõttu löin ma semiootilis-psühholoogilise määratluse ja terapeutilised võtted süntagmaatika-paradigmaatika telgedel. Mõlemad on toodud ära leheküljel <https://www.taavinovek.com/research/> pealkirja all "Kolmas tüüpkind". On väidetud, et neil on suuri raskusi paradigmaatiliste elementide erinevuste mõistmisel ning süntagmaatika ei ole sorav. Eristatavuse arendamine keelepõhiselt, kuid ka muudes valdkondades, nagu muusika ja värvinüansside eristamine maalikunstis, on siinkohal paradigmaatika korrigeerimise ravivõtteks.

Süntagmaatika ravivõte taotleb lihtsalt väljendades lihtlausete moodustamist lihtlauseteks, olles suunatud võimalikult pikkade ja lõpuks ka keerulisemate sõnede/lausete moodustamisele. Viimaks peaks arenema teraapiline etapp, kus mõlemad teljed toimivad ja inimene saab olema suuteliseks sobitama kokku uusi elemente loogiliseks tervikuks, eelkõige atomaarseid semantiliselt mittelaetud elemente.

Teiseks hüpoteesiks on juhteteede hüpotees ehk sotsiopaatide lokaliseeritud farmakoloogiline ja terapeutiline ravi. Sotsiopaatide dopamiiniülekanded on teisekujulised, muundunud, pärsitud. Dorsolateraalse prefrontaalkoore emotsioonilised ja motivatsioonilised funktsioonid on sarnased orbitofrontaalse koore funktsioonidega:

1. Ajupiirkonnad asuvad lähestikku/kõrvuti;
2. Mõlemad asetsevad prefrontaalses ajukoos;
3. Mõlemate funktsioonid hõlmavad emotsioonidega tegelemist;

Siit on võimalik järeldada, et lokaliseeriva ravi võimalikkuse puhul saaks sotsiopaate ravida ka farmakoloogiliselt. Kindlaks on vaja määrata juhteteede(d) frontaalsagarasse, mida saavad määratleda neuroloogid; samuti saavad otsustada neuroloogid, kas stimuleerida on vaja juhteteede algust või resultaatajuosi (mainitud problemaatilisi ajupiirkondi).

Kõige problemaatilisem osa uurimuses on olnud ligipääs amügdalale. Kuid võttes arvesse juhteteede ning neurotransmitterite ülesanded, oleks võimalik ka amügdalat juhteteede läbi stimuleerida.

Juhteteede hüpotees võib pidada paika ka füsioterapias, kus reaktivatsiooni tähelepanu punktiks on hoopis juhteteede algus, mitte kolm emotsioonidega tegelevat ajupiirkonda. Siinkohal on vajalik otsustamine neuroloogide ja füsioterapeutide koostöös.

Kui lokaliseeritud farmakoloogilist ravi võtta ülekantud tähendusena jõudmaks hüpoteesi täpsustamiseni, on vajalik väita, et läbi juhteteede kaardistamise prefrontaalsesse ajukoos ja amügdalasse on võimalik ligipääs neisse problemaatilistesse ajukeskustesse. Seda eelkõige peamise ravihüpoteesi kaudu, milleks on eelpool toodud mitmed füsio- ja psühhoteraapilised võtted (käsitöö, loominguline tegevus, arvutimängud, VR...).

Keskkondlik aspekt

Semiootilisest arutelust saab järeldada ja lisaks arutelu jätkata filosoofiliselt, mainides nende loogikanihet ja vigu. Prioriteetide hierarhia ülesehitus on täiesti juhuslik: prioriteediks jätkusuutlikkuse asemel, enesearendamise asemel, laste kasvatamise asemel, mõne ala arendamise asemel, on esimeseks eesmärgiks hoopis mäng. Mängu ja mänguteooriate ning reeglite järgi on seesugune loogika väga piiratud, ega näe kaugemale väga kitsast keskkonnast. Sotsiopaadid üritavad kehtestada olematut korda, mis kuidagi ei haaku näiteks poliitika või ärimaastikuga, ometi on viimane maastik nende meelispaik, kuna sealne mänguväli on alati aktiivne või on seda võimalik aktiveerida, kuivõrd matemaatilise loogika alused omavad ka kitsamat raamistikku (piisab ainult metonüümias ja sünekdohhist, paljutähenduslikke sümboleid ei ole üldse vaja, retoorilised ilustavad liialdused on pigem miinuseks ja kokkuvõttes laguneb kogu retoorika nende mistahes käsitluses kokku või on see jällegi puhas kopeering).

Isegi kui nad näevad laastavat hävingut, ei suuda nad prioriteete ümber tõsta, irooniline ja metafooriline troop sisaldavad tundenüansse, mis neil puuduvad ning võib öelda, et loogikaprioriteedid ongi puudulikud; teisisõnu ei ole võimalik ümber tõsta midagi millegagi, mida ei ole. Psühhiaatrilistes terminites saab siinkohal viidata megalomaaniale ja luuludele üldse. Loogilise ülesehituse puudumise tõttu on nad ka süüdimatud ja siinkohal saab väita, et oma reeglite tõttu ei suuda nad oma äri või muu tegevuse vaateväljast kaugemale vaadata, nagu selleks on keskkonna saastamine. See ei mahuks ka mängu reeglitesse ja oleks siis ka juba teine mäng.

Peale mängu on tugevaks aspektiks empaatia puudumine. Kuivõrd looduses on valdav osa elus, ka taimed ja ka nende puhul on nad hinnatavad läbi empaatia, siis selle puudumisel võivad nad süüdimatult elavat hävitada. Nad võivad seda ka nautida, nagu seda on loomade või ohvrite puhul täheldada (filmi näide "Reservoir Dogs"). Ka siinkohal tuleb mainida psühhiaatriline aspekt, et nad ei ole võimelised mõistma, et samal ajal hävitavad nad sellega iseennast: ringlusega hävitavad nad kaudselt oma toitu, hapnikku, vett, saamata aru, et võivad oma teguviisi kätte lõpuks surra. Lisaks kerkib taas esile metafooride puudumine, mis on vajalik nii eluta kui elus looduse mõistmiseks.

Lisaks on neil tihtipeale vajadus kõike omada, mis tähendab sekkumist. Metsik loodus aga sekkumist ei taha. Läbi selle näivad nad kui täiskasvanud lapsed, kes ei ole välja kasvanud üsna väiksest east, kus eseme äravõtmisel laps nutma hakkab. Siinkohal paistab heaks terapeutiliseks toiminguks millegi sarnase, läbi modulatsiooni ehk mudeli, andmine ja äravõtmine. Või asendamine-- puudu on ilmselt miski muu kui näiteks maatükk, lõvi nahk või elevandi kihv.

Selliselt väita tähendab ütelda, et kui ideaalis kõik sotsiopaadid maa peal terveks ravida, kultuuriliselt normeeri ja/või marginaliseeri, oleksid isikuhäireta inimesed võimelised tegutsema keskkondlikult ja tegeleda kriitiliste probleemidega, taastada ja reostamine elimineerida.

Inimene on loom ja osa loodusest. Siin saab siis rääkida normatiivsest käitumisest. Hetkel lisaks 1-4%-le (Martha Stout kirjutab, et 4%) sotsiopaadidest on neil ju mitukümmend protsenti 'abivalmis ohvreid', kes kannavad ja viivad ellu samu funktsioone.

Ehk teisisõnu märkimisväärselt vähendada ja kultuuriliselt normeeri nii sotsiopaate kui 'abivalmis ohvrite' hulka, millega kaoks kultuuriruumist ka mürased kultuuriklombid

(järgneb definitsioon) -- ideeliselt on tõde ja vale kokku sulatatud (või kujutis ja reaalsus on teineteisest eristamatud, mis on Baudrillard'i üks simulaakrumi tüüpe), või siis a-kultuurne ja kultuurne nähtus/teave, mis teeb kogu tekstist tavainimesele a-kultuurse koosluse ja on äärmiselt ohtlik infoväli (produtseeritud artiklid näiteks, kus vale ja tõde on kokku segatud), väärad integreeritud (internaliseeritud-eksternaliseeritud) tegutsemismallid, tavad ja tõekspidamised, vastuseis üleüldiselt, kus suur korporatsioonid pidevalt oma keskkonnakahjulikke teguviise õigustavad ja seadustada püüavad; antud valdkonnas on üldteada, et korporatiivses ja ärilises maailmas koonduvad sotsiopaadid neljakordseks sellesama mängu lõppematus ja juba mainitud matemaatika põhise loogika tõttu. Ja just see koondumine on ülimalt suur oht keskkonnale, viidates eeltoodule. Tavaliselt on neil utoopilised visioonid, kus suures mahus teostatakse näiteks looduse ühest kohast teise tõstmist.

Ilma nendeta saaks valdav inimkond *umwelt*'e, biosfääre, säästa ilma piirangute, pseudoseaduste ja infomürata ning prioriteetide õigeksseadmise läbi. Mina näen, et võttes arvesse loomapiinamisi, inimeste piinamisi, ärakasutamist, türanniat, objektistamist, kandub selline suhtumine üle kõigele. Nende loogika on objektipõhine. Kuid looduses ei ole miski objekt. Või flooras ja maastikus näiteks. Neil on vajadus kõike objektistada, ja kui see terminitele ei allu, asuvad nad seda töötlemas. Isepäine käitumine sinna ei kuulu, tunded sinna ei kuulu, kuna neist tekib süsteemi häiritus ja ebakorrapärasus jne. Viimaks jääb alles ainult kõrb, nii vaimne kui füüsiline, nagu filmi "Maze Runner" lõpus.

Objektistamine omakorda viib robotmaailma ja AI näideten. Sotsiopaadid ongi need masinad. Nad võivadki olla ka psühholoogiliselt programmeeritavad, nagu nad oma 'ohvreid' programmeerida püüavad. Neisse tuleks ehk suhtuda sarnaselt. Filmid: "Matrix", "Ex Machina" näitavad väga sarnast maailmasse suhtumist. "Matrixi" kolmanda osa lõputseenis küsib tehisintellekt, et miks? Miks ta alla ei anna? Mis tal viga on? Mis defineerib osa inimloomusest. AI sellest aru ei saa. "Ex Machina" on kaks lähenemist: üks on see, et robot(id) on otsekoheselt sotsiopaadid. Kuid teine on see, et nende leiutaja, kes neid kasutab (muuseas näiteks seksuaalselt), on seda ise. "The Terminator" näitab nende resoluutsust: determineeritust tulemusele. Seetõttu ka marginaliseerimine, kõikide vaheetappide. Seetõttu ka alluvate ahistamine näiteks. Ma näen, et neil lausa vajadus nõ kaost organiseerida-- loovust, metsikut arengut, mis ei vasta korrigeeritud objektidele. Ja isegi kui kõik ei ole sotsiopaadid, kes nt metsi maha võtavad ja lagastavad, on minu üks teooriatest see, et selliseid teguviise harrastavad iganenud sootsiumi konklaavid on kunagi mõnede neist tekitatud, jäänud legaalsed ja nüüd mudelitena tavainimeste poolt kasutusele võetud kui normikohased. Või siis on tavainimene nagu "Walking Dead" ühiskondliku ülesehituse 'abivalmis ohvrid', madala poitiivse PCL-R näiduga ja kuna loodusvastased teguviisid tunduvad normi piires olema, tehakse järgi; või siis ehk kõige tugevam argument ehk: kultuuriklombid ehk väärad faktid suurte artiklite ja teadusuuringute kaudu, et midagi ei ole valesti. Näiteks president Trump, kes käib ringi ja kuulutab, et kliimasoojenemine ei vasta tõele, lisaks muudele looduslikele taandarengulistele tegevustele; tema jääks ilmselt skaalal napilt sotsiopaadi positiivsuse tulemusele alla.

Kaudselt on ka kirjeldatu üks osa Bergeri ja Luckmani "The Social Construction of Reality" tekstist, kuidas sotsiaalne reaalsus tekib. Kokkuvõtvalt on orienteeritus ainult tulemuse (lähtuvalt sotsiopaadi tüübist, kuivõrd mänguline ta on) tagantkiirustamine ehk ekspluateerimine. Ekspluateerimine aga on kuritarvitamine ehk töö vastand.

On ju ka üks AI arendamise osa aju ja närvirakkude põhine, kus tehisintellekt õppides midagi ümber paigutab, ganglionite põhimõtete järgi. Selle tehnoloogia abil oleks võimalik sotsiopaate ümber modelleerida, sarnaselt õppima suunata. Kuid see on uitteooria.

Interdistsiplinaarselt

Läbi semiootilise mõttearhitektuuri analüüsi, abstraherides siinkohal semiosfäärist ühisalasse jääva eetilise koodi, on seda sotsiopaadi omailmas võimalik korrigeerida mitme meetodiga. Esiteks ei ole nende eetikakoodi ükski aspekt kultuuri ilmliku arusaamaga (*mundane reason*) ühilduv, kuid kultuuriteadlastel on sarnaselt sotsiopaatide endi võtetele võimalik luua tehnilik konstruktsioon elementide õigeks nihutamiseks, rikkumata seejuures kultuuripraktika reegleid. Teiseks võtteks on semiosfääritaguse koodi aktiveerimine, mis kaldub nii psühholoogia kui kultuuriteaduse valdkonda. Semiosfääritagune osa peab seda olema ka sotsiopaadi omailma puhul, kes siis sellest teadlik ei ole või ei teadvusta, on unustanud näiteks. Kui haiguskulg või isiksushäire tekkimiseeelne maastik üle vaadata ja aktiveerida neid elemente, mida sotsiopaat enam ei valda.

Mõttearhitektuuri korrigeerimine seostub ka neoroloogilise korrastumisega, kus ganglionid kas ümber paiknevad või omastatakse funktsioonid teiste ajuosade poolt tänu aju holistilisusele.

Psühholoogiliselt/psühhiaatriliselt oleks tegemist psühhoanalüütilise lähenemise ning teraapiaga.

Terminoloogia

Miks on kasutusele võetud termin sotsiopaat, mitte psühhopaat? Mina näen paljusid koolkondi, kellel on veidi erinevad määratlused. Üks lähenemine on häire vaatlemine tervenisti antisotsiaalse isiksusehäirena. Teine koolkond vaatab selliselt, et PCL-R testis üle 25 on psühhopaadid ja alla selle ASPD-ga inimesed. On lähenemine, kus testi üle 25 tulemusega inimesed on sotsiopaadid ja alla selle on inimesed sotsiopaatilised, ehk isiksusehäireta, kuid kalduvusega ja õigemini on neil vastav isiksusetüüp. Viimases lähenemises vaadeldakse ka ASPD-d eraldiseisva häirena. Ka mina kaldun toetama viimast, kuigi PCL-R testi positiivne tulemus ei ole ASPD-del kindlasti välistatud. Eristatakse ka psühhopaate ja sotsiopaate, kus psühhopaadid on füüsiliselt brutalsed ja vägivaldsed, sotsiopaadid harrastavad vaimset vägivalda. Viimaks eristab üks uurimusüksus primaarseid ja sekundaarseid psühhopaate-- esimestel on kindlad julmuse jooned ja tundetus kaasa sündinud, teistel areneb see välja üles kasvades läbi trauma, väärkohtlemise või sotsiaalsete kokkupuudetega. (Viide: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160252717300523>). Lisaks räägitakse antud viites edukatest psühhopaatidest ja mitteedukatest. Siinkohal tuleb taas viidata keskkondlikule aspektile ja kultuuriruumi korrastamise vajadusele, semiootilistele mehhanismidele, mis tuvastavad, reguleerivad, korrigeerivad sootsiumi ja teadlikkust selliselt, et äratundmine oleks võimalikult kohene ning sellised inimesed ei pääseks suurte otsuste juurde (nt poliitikas) ega ühisvara juurde, kuivõrd maailma ressursid ja looduse tasakaal on praegusel hetkel kriitilises seisus ja samal kujul ekspluateerimine mitte ühelgi tasandil enam jätkuda ei saa. Nende luululise maailmavaate arutelu on ära toodud "Keskkondliku aspekti" all.

Võrdsustasin kaks terminit 'psühho' liigse populariseerimise tõttu, kus sotsiopaat tundus etem. Teiseks on nende vahel võrdusmärk, milles minu käsitus erinevust ei ole. Kolmandaks PCL-R testi aluseks võttes eristan antisotsiaalse isiksusehäirega inimesed sotsiopaatidest, kellel mitte ainult ei ole madalam testi (alla 25) tulemus, kuid kelle mentaliteet on teistsugune ja neile on lisaks olemas vähene empaatia. Nende maailmakäsitus on tavaarusaama suhtes kaldes, kuid mitte luululine nagu sotsiopaatidel. Troobiline keelekasutus on samas lihtsustatult väga sarnane. Emotsionaalselt on nad samuti sarnased: äkilised ja kergesti ärrituvad.

Kõige rohkem olen vaadelnud sotsiopaate, kes kasutavad psüühilist vägivalda. Sellest tuleneb ka rohke lingvistilis-semiootiline analüüs. Kuid teise liigitusena näen sotsiopaate, kelle peamine fookus on füüsilisel vägivaldal. Nad naudivad seda, see on eesmärk omaette.

Kolmandaks liigitan ja vaatlen eraldi antisotsiaalse isiksusehäirega inimesi, kellele PCL-R testist ei piisa, nende skaala jääb vahemikku 1-24 ning seetõttu esitan uue analüüsi / liigituse / psühholoogilise lähenemise, kus nende paradigmaatilise ja süntagmaatilise telg on ilmliku arusaama järgi ebaadekvaatsed. Paradigmaatilisel ei ole nad võimelised sünonüümias orienteeruma, häiritud on ka muud tajuorganid: näiteks värvinägemise eristamisel (kollane ooker, sidrunkollane, primaarkollane) jääb nende värviskaala ainult ühele primaarsele toonile-- rohkem tähelepanu eristamisele koondatud ei ole. Süntagmaatilisel teljel on lauseehituses sidesõnade ja komade asemel punktid; nad orienteeruvadki lihtlausetele, omades seonduvalt ka psühholoogiliselt resolutsiooni iseloomu. Keerulisemas tava suhtluse kontekstis tekiks sellest kokutamine. Psühholoogil saaks olema võimalik nende juttu soravaks muuta ning arendada nende eristamisvõimet väga paljude elementide vahel (jällegi lähtuvalt indiviidist kas lingvistiliste elementide või muude meeltega tajutavate elementide vahel).

Viide "Tumeda kolmnurga" kirjeldusele:

https://www.researchgate.net/publication/232381817_Facing_a_psychopath_Detecting_the_Dark_Triad_from_emotionally-neutral_faces_using_prototypes_from_the_Personality_Faceaurus

Kuna käesolev kirjutis käsitleb sotsiopaate ka lingvistilisest seisukohast eesmärgiga neid sel viisil ära tunda, dekonstrueerida ning viimaks püüdega luua läbi dekonstruktsiooni ja semiootika sild psühholoogia ja neuroloogia vahel, esitan ka viite keelelisest uurimusest, kuigi käesoleva artikli rõhk on semantikal lähtuvalt erialast:

https://www.researchgate.net/publication/295242460_The_language_of_psychopaths_A_systematic_review (ka selles artiklis viidatakse sarnastele juba mainitud fMRI erinevustele).

Kindlasti tuleb viidata Martha Stouti raamatule "The Sociopath Next Door", mis on jõudnud ka interneti: <https://marucha.files.wordpress.com/2014/06/the-sociopath-next-door.pdf>, käsitledes valdkonda väga põhjalikult mitmest aspektist, alates käitumisest ja äratundmisest.

Dialoog

Kultuurisemiootika aspektist soovin, et see teadmine oleks serveeritud võimalikult eri tasanditel võimalikult suurele hulgale inimestele. Üheks vahendajaks näen ma ajakirjandust. Kuna erialalisi keeli teiste erialade esindajad või erihariduseta inimesed ei valda, peaks

käsitluse ja lähenemise tõlkima võimalikult lihtsasse keelde, mis semiosfääris võimalikult suurde ühisalasse satuks.

Kuid tagasiside oleks teretulnud kõikidelt mainitud aladelt ehk lahterdatud käsitluste esindajatelt: neuroloogid, psühholoogid, ka on mainitud psühhiaatriat, ära ei ütleks ka veel mõne semiootiku arvamusest. Soovin teada, kas püstitatud hüpoteesidel on vastava valdkonna spetsialisti silmis alust? Kas pakutavad uurimusviisid võiksid toimida? Kas leidub inimesi, kes neid katsetaksid? Kas leidub ajakirjanikke, kes keelekasutust ühtlustaksid ja lihtsustaksid, et see oleks vastuvõetav mainitud kultuuritegelastele ja kogu infot suunata oskaksid? Neuroloogilt sooviksin teada, kas B-vitamiinide intensiivne kuur võiks aidata juba väljakujunenud häirega inimesel müeliini taasmoodustada, kuivõrd müeliinita närvirakud üsna kiirelt siiski närbuvad, on sellel vitamiinigrupil lisaroll teraapiale või jääb see ainult arengueas laste toetavaks võimaluseks? Sooviksin kuulda teise semiootiku arvamust kultuuriruumi korrastamise kohta ning sotsiopaatide kultuurilise reguleerimise kohta läbi mainitud võtete (abstraheeritud eetika semiosfäärist, elementide nihutamisest, vastumanipulatsioonist, semiosfääri korrastusest). Sarnast arvamust ootan kultuuriteadlase käest ning kuidas esmalt avalikule ruumile selle teemaga läheneda: kas võtta teadvustav - populariseeriv hoiak samas diskreetseks jäädes, või pigem analüüsida kahtlasi avalikke tekste ja elemente ning asuda korrastama kultuurimaastikku teadvustatuse tõstmisega kaudselt, marginaliseerides samas sotsiopaatide ettevõtmised ja teabe, mille läbi tekiks kollektiivne äratundmine ja teadvustatus ning hoiakud, kus a-kultuuseid elemente asutaks kollektiivselt välja tõrjuma / mitte aktsepteerima.

Parimateks rakendajateks peabki käsitlus kultuuriteadlaseid, kelle analüüsivõime a-kultuurse ja kultuurse vahel vajalikuks osutub ning seda tõhusamalt, kiiremini ja teravamalt sotsiopaadid ja nende loodud tehiskonstruktid eraldaks. Sest mainimise alla kultuuriklompide kohalt tulevad tulised teemad, nagu Rail Baltica, eesti metsandus ja näiteks tsellulooditehas. Sotsiopaadid on võimelised keerutama kokku dokumente ja artikleid, kus valed faktid või arbitraarsus tõe pähe on esitatud, muutma nii sootsiumi kui kultuuriruumi sarnaste võtetega, eirama seadusi, lõhkuma halastamatult mis iganes objekte, mis nende tee peale ette jäävad, hävitama teiste inimeste staatuseid, vara, tervist, võimelised füüsilisteks rünnakuteks kuni vigastamise või tapmiseni (näiteks sõidavad autoga otsa ja väidavad selle õnnetuse pähe või enamgi veel-- kannataja oli süüdi), kuigi pea enamasti piirduvad nad psühholoogiliste piiride ja piirangute ületamisega, kus suur voli on kujutlusvõimel-- inimene ainult teoreetilist pilti ette manades ei suuda tulla toime situatsiooni kujutluse, psühholoogilise konstruktsiooniga, kuna see näiteks sisaldab ebaloogilist, hirmuäratavat, a-kultuurset ehk tema omailmavälist elementi. Sellised elemendid suunatakse läbi projekteerimise ja reflektatsiooni kuhugile mujale, mitte sotsiopaadi jutust või tegudest ehk temast endast tulevale.

Eesti on esirinnas IT-s, leiutanud Skype'i, Transferwise'i, siit on pärit maailma parimaid heliloojaid, siis tegelikult on ka Tartu-Moskva semiootika koolkond maailmakuulus ning sotsiopaatide kultiveerimine ja/või ravimine päritoluga Eestist pälviks kindlasti tunnustuse.

Arutelu

Kogu arutelu tuvastamise, hálbelise keelekasutuse, troopide tehislíku moodustamise, mõttemaailma konstruktsiooni, semiootilise dekonstruktsiooni, eetilise nihke, hüpoteetilise tekkepõhjuse, manipulatsioonivõtete, eelnevate hüpoteeside, filosoofilise ja ajaloolise tausta

ning koha kohta kultuuris ja kultuuriajaloos on võimalik leida veebilehel www.taavinovek.com, avalehel ingliskeeles ja mahulisemalt, lisalehel <https://www.taavinovek.com/research/> eesti keeles.

Samuti on minult võimalik küsida raamatu käsikirja, millest see tekst ja veebilehel olev tekst alguse sai ning mille esimene osa on välja antud ;paranoia kirjastuse poolt ja kannab pealkirja "Nechers". Viimase puhul on tegemist ilukirjandusega. Teise osa käsikirjas on põhiliseks osaks tegelastevaheline arutelu sotsiopaadide üle.

Veebilehelt leiab arutelu näiteks tekke üle, väidan, et sotsiopaadid tekitas industriaalrevolutsioon. Lisaks on seal üks peatükk nartsissismist, kus muuhulgas väidetakse, et kokaiini kuritarvitamine võib nartsissistliku isiksusehäiret soosida. Käsitlen palju ka 'Tumeda kolmnurga' ("Dark Triad") vaatenurka, kus sotsiopaad kasutab triaadi teiste isiksuskäsitluste võtteid, kuid ise ta neid ei ole. Lähtuvalt sellest on arutluse all ka makiavellism, mida ma eristan kaheks tüübiks, millest üks on poliitik või müügimees, teine aga kalk psühhopaatiline kalkuleerija. Ehk teisisõnu läheb lahterdus taas retoorika alasse, kus eetiliselt kasutatud makiavellism, nagu algselt Machiavelli sellele aluse pani, on neutraalne, poliitiliselt ja kommunikatiivselt korrektne, eristudes 'tumedast kolmnurgast'.

Tumeda kolmnurga kasutusvalla järgi on nartsissism sotsiopaadi jaoks tööriist, millega aktiveerida enese ikoonilise ja sümboolilise käitumise kaudu teise nartsissism, esmalt siiski edevus läbi kiitmise ja esiletõstmise, läbi refleksiooni, läbi miimika ehk peegelneuronite (peegelneuronid on ka sotsiopaadide peamine kopeerimise - imiteerimise - näitlemise vahend, mille abil nad õpivad näiteks tunnete väljendamist matkima). Kuna kõigele meeldib kiitus ja ollakse edevad, siis rakenduks see potentsiaalse 'abivalmis ohvri' ühe manipulatsioonivõttena. Arutlen ka ikoonipõhise maskilise nartsissistliku peegelduse kihistustest, kuidas seda läbi näha ehk dekonstrueerida kuni puhtstruktuuralse tasandini välja, mis, nagu juba mainitud, on viimaks ilmnedes ise vigane ning peamiselt keelepõhine. Ikoonide kihistus on siis reflektiivne fassaad ja struktuur sümbolid, mis semiootikas seonduvad kõnekeskusega ja paremakäelistel asetseb kõnekeskus vasemas ajupoolkeras, ikoonidega tegeleb parem ajupoolkera.

Makiavellism on sotsiopaadidele mitmekülgne manipulatsioonivõtete kogum.

Osalt vaadeldakse veebilehel kultuuriparasiite ehk kultuuriklompe ehk akultuurseid elemente laiemalt, mis kuuluvad siis peamiselt biheiviorismi ja kommunikatsiooni alla. Laiendatult on need lisaks muudest konklaavidest pärit: pornograafia, vaimuhaiglad, automatiseeritud teadvustamata töövõtted, subjektiivne poolajakirjandus (nt MMS grupp), alkoholism, osade akultuursete elementide päritolu ei ole võimalik kindlaks teha -- need, mis suudavad ületada sotsiaalse kasutamise ja aktsepteeritud käsitluse sootsiumis. Rõhutatakse, et äärmiselt vajalik on akultuursete ja kultuursete elementide eristamine, selleks manitses meid Juri Lotman.

Kirjelduse all on ka juba mainitud 'abivalmis ohvrite' omailma marginaliseerimine, kuid seisukoht läheb mitu sammu edasi, jõudes tõkestamiseni / blokeerimiseni, mis omakorda võib viidata füsioloogilistele -- neuroloogilistele ilmingutele. See tundub loogilisena selliselt, et kuna sotsiopaadide ajutalituses on mõned osad mittetöötavad, moodustades nende omailma ja selliselt tahavad nad omakorda teiste omailmasid enda omadele vastuvõetavateks ja/või sarnasteks muuta. Samamoodi toimub ka kultuuriline ja keeleline õpe ning inimareng üldse: vastava kultuuriruumi elanik omab neid antud ja kokkulepete põhjal tekkinud reegleid ning teised kultuurid on vähem vastuvõetavad, lisaks ei arene kultuuriruumita inimene üldse (näiteks Mowglid jäävadki metsikuteks loomadeks).

Viimaks pean viitama visioonile, kus kirjutatu tõhususe korral võib sotsiopaat esimest korda elus tunda uusi emotsioone, või mis võivad taasmeenuda lapsepõlvest, olles taasäratuntavad ja mis tunne teda siis vallata võib.